

สุนัขจรจัด ... หน่วยงานของรัฐใด ? ต้องดูแล

นายนิรุฒ อินทร พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร
สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง

เราต่างได้พบเห็นสุนัขจรจัดตามถนนหนทางหรือบริเวณต่าง ๆ เช่น บริเวณกองขยะบ่อยครั้ง ... คำถามที่เกิดขึ้นในใจแก่ผู้พบเห็น ... คือ *เหตุใด ?* หน่วยงานราชการที่มีหน้าที่ตามกฎหมาย เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่อื่น ๆ ไม่จัดการดูแลเพื่อป้องกันไม่ให้สุนัขกัดหรือทำลายข้าวของหรือแพร่เชื้อโรค

อุทาหรณ์จากคดีปกครองที่นำมาเล่าสู่กันฟังในฉบับนี้ ... มีคำตอบครับ !!!

มูลเหตุเกิดจาก เจ้าของฟาร์มนกกะจอกเทศอ้างว่า เดิมมีนกกะจอกเทศจำนวนมาก โดยมีพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์หลายตัวออกไข่ทำให้มีรายได้ตามจำนวนที่นกกะจอกเทศออกไข่ได้ แต่ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๕ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๓ มีสุนัขจรจัดที่อาศัยอยู่บริเวณบ่อขยะห่างจากฟาร์มเลี้ยงนกกะจอกเทศประมาณ ๖๐๐ เมตร ไล่กัดทำให้แม่พันธุ์นกกะจอกเทศลดลงและออกไข่ไม่เป็นไปตามปกติ และน้อยลง ทำให้ขาดรายได้จากการขายไข่นกกะจอกเทศ

ก่อนฟ้องคดีนี้ เจ้าของฟาร์มนกกะจอกเทศได้มีหนังสือขอให้องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งรับผิดชอบบ่อขยะ ดำเนินการกับสุนัขจรจัดดังกล่าว แต่ไม่ได้รับการแก้ไขแต่อย่างใด

เจ้าของฟาร์มนกกะจอกเทศ จึงฟ้องศาลปกครองว่า องค์การบริหารส่วนตำบลละเลยต่อหน้าที่ขอให้ควบคุมสุนัขจรจัดและให้ชดเชยค่าเสียหายจากการขาดรายได้

ข้อพิพาท ในคดีนี้มีประเด็นน่าสนใจหลายเรื่อง ... แต่จะขอยกมาเพียงประเด็นเดียว เพื่อตอบคำถามตามที่ตั้งเป็นประเด็นไว้ในตอนต้น.. นะครับ **เพราะ** ข้อพิพาทนี้เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล และมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ **ระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบลกับกรมปศุสัตว์** ว่าหน่วยงานของรัฐแห่งใดมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลสุนัขจรจัดคดีนี้ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนี้ครับ

โดยท่านอธิบายว่า สุนัขถือเป็นสัตว์ควบคุมตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งควรจะต้องมีเครื่องหมายประจำสัตว์ แต่เมื่อมีการพบเห็นสุนัขในบริเวณบ่อขยะ โดยไม่ปรากฏเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ เจ้าพนักงานท้องถิ่นย่อมมีอำนาจจับสัตว์ควบคุมนั้นเพื่อกักขัง ถ้าไม่มีเจ้าของมารับคืนภายในห้าวัน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายสัตว์ควบคุมนั้นได้ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่องค์การบริหารส่วนตำบลมิได้ดำเนินการควบคุมสุนัขจรจัดเพื่อประโยชน์ในการรักษาสุขภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ หรือเพื่อป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ หรือคุ้มครองดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อบำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๖๗ และมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

ดังนั้น เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ดำเนินการกับสุนัขจรจัดบริเวณบ่อขยะเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และเมื่อการละเลยต่อหน้าที่ทำให้สุนัขจรจัดมารบกวน ไล่ต้อน รุมเห่าและรุมกัด จนส่งผลให้นกกะจอกเทศของผู้ฟ้องคดีเกิดอาการหวาดผวา เครียด ตกใจกลัว และไม่ออกไข่ตามปกติ ทำให้ผู้ฟ้องคดีมีรายได้จากการประกอบอาชีพลดลง เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี องค์การบริหารส่วนตำบลจึงต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๗๕๑/๒๕๕๔)

กล่าวโดยสรุป หน้าที่ในการควบคุมดูแลสุนัขจรจัด คือ เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติ
โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ ครับ (ปรึกษาคดีปกครอง ได้ที่สายด่วน
ศาลปกครอง ๑๓๕๕ และสืบค้นเรื่องอื่น ๆ ได้จาก www.admindcourt.go.th เมนูวิชาการ เมนูย่อย
อุทธรณ์จากคดีปกครอง)
